

Sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

2.5.2022

HE 48/2022 vp

AMMATTIOSAAMISEN KEHITTÄMISYHDISTYS AMKE RY:N ASiantuntijalausunto hallituksen esitykseen laiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta

Tässä asiantuntijalausunnossa tarkastellaan kuluttajansuojalain muutosta ammatillisen koulutuksen näkökulmasta.

Kuluttajansuojalain muuttamisen tarkoitus

Kuluttajansuojalaissa ei tällä hetkellä ole säännöksiä kuluttajan oikeuksista virhe- ja viivästystilanteissa silloin, kun kyse on henkilöön kohdistuvista palveluista.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi kuluttajansuojalakiin uusi 9 a luku eräistä henkilöön kohdistuvista palveluista. Henkilöön kohdistuvilla palveluilla tarkoitetaan ehdotetussa laissa terveys- ja sosiaalipalveluja, varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluja, ulkonäköön kohdistuvia palveluja, liikunta- ja muita hyvinvointipalveluja, elämyspalveluja ja vapaa-ajan kursseja, juhla- ja ravintolapalveluja sekä taksiliikenteen palveluja.

Soveltamisala koulutuspalveluiden näkökulmasta

Arvioitaessa kuluttajansuojalainsäädännön soveltamista koulutuspalveluihin, todetaan hallituksen esityksessä muun muassa seuraavaa:

Arvioitaessa sitä, sovelletaanko KSL:n säännöksiä tällaisen tahon tarjoamaan koulutuspalveluun, ratkaisevaa on se, voidaanko palvelun tarjoajaa pitää KSL 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettuna elinkeinonharjoittajana.

Kuluttajana pidetään henkilöä, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten. Elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä taikka yksityistä tai julkista oikeushenkilöä, joka tuloa tai muuta taloudellista hyötyä saadakseen ammattimaisesti pitää kaupan, myy tai muutoin tarjoaa kulutushyödykkeitä vastiketta vastaan hankittaviksi. (1 luvun 4 ja 5 §) HE 48/2022 vp 6

Myös julkisyhteisöt ja niiden kokonaan tai osittain omistamat oikeushenkilöt voivat siis olla laissa tarkoitettuja elinkeinonharjoittajia. Lain yleisperustelujen mukaan tarkoituksena on kuitenkin ollut rajata lain soveltamisalan ulkopuolelle julkisyhteisöjen järjestämät, pääosin verovaroin rahoitettavat ja ilman taloudellisia tulostavoitteita tarjottavat palvelut (HE 360/1992 vp, s. 8).

Lisäksi lakia koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että julkisyhteisöjen tarjoamat lakisäätteiset palvelut, kuten koulutus, terveyden- ja sairaanhoito, lasten päivähoido ja muut vastaavat toiminnot, joita ei harjoiteta kaupallisten periaatteiden pohjalta, jäävät kuluttajansuojalainsäädännön ulkopuolelle (HE 360/1992 vp, s. 46).

AMKEN kommentit hallituksen esitykseen

AMKE pitää hyvänä, että kuluttajansuojalakea täydennetään henkilöön kohdistuvien palveluiden osalta, kun kyseessä on elinkeinonharjoittajan toteuttamat palvelut.

Ammatillisen koulutuksen järjestämislupa voidaan myöntää sekä julkisille toimijoille (kunnat ja kuntayhtymät) että yksityisillä toimijoilla (osakeyhtiöt, yhdistykset ja säätiöt).

Ammatillisen koulutuksen lakisääteistä tehtävää tutkintoihin valmistavassa koulutuksessa toteutetaan usein siten, että opiskelijat tekevät asiakastöitä saadakseen käytännön kokemusta ja osaamista. Tyypillisesti tällaisia palveluita ovat esim. kauneudenhoitoalalla tehtävät kosmetologi- tai kampaamopalvelut. Ostaessaan tällaisia palveluita, asiakas tiedostaa, että palvelun toteuttajana on opiskelija, jolla ei ole vielä täyttä ammattiosaamista.

Näistä palveluista peritään asiakasmaksuja kulujen kattamiseksi. Tuotto käytetään koulutuksen toteuttamiseen. Tärkeää onkin, että nämä palvelut jäävät esityksen mukaisesti kuluttajansuojalainsäädännön ulkopuolelle.

Suuri osa koulutuksen järjestäjistä tuottaa myös kilpailluilla markkinoilla toteutettavia koulutuspalveluita. Tällöin palvelu toteutetaan joko kirjanpidollisesti eriytettynä tai koulutuksen järjestäjän tätä toimintaa varten perustaman erillisen osakeyhtiön kautta.

Suurin osa näistä palveluista kohdistuu yrityksille tai yhteisöille, mutta palvelun ostajana voi olla myös yksittäinen kuluttaja. Tällaisia yksittäisen kuluttajan ostamia koulutuspalveluita voivat olla esim. nk. korttikoulutukset, kuten hygieniapassi tai tulityökortti. Nk. markkinaehtoisten koulutuspalveluiden osalta sovelletaneen kuluttajansuojalakiin lisättävää 9a-pykälää.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Lisätiedot: toimitusjohtaja Veli-Matti Lamppu, veli-matti.lamppu@amke.fi, 050 344 2554